

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการนำเสนอด้วยการแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการศึกษา
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงการก่อรูปความขัดแย้งทางการเมืองในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระทบต่อการเมืองและความขัดแย้งของเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง
3. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงแนวทางการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเมืองและความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า การก่อรูปความขัดแย้งทางการเมือง เกิดจากการกระจายอำนาจมาสู่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง ได้จัดตั้งเป็นสุขาภิบาลตำบลครั้งแรก ปี พ.ศ. 2536 หลังจากนั้นได้เกิดการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล ในปี พ.ศ. 2542 ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชน ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ก่อรูปความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งเป็นความขัดแย้งในการช่วงชิงตำแหน่งนายกเทศมนตรี โดยอ้อมมาสู่กระบวนการเลือกตั้งโดยตรง คือในครั้งแรก ใช้การโหวตจากสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเลือกนายกเทศมนตรี ซึ่งเกิดการคานอำนาจเกิดขึ้นที่มีเครือข่ายในตระกูลหลักที่มีบทบาทในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง คือ 5

ตระกูล ที่มีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจกับการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์การคานอำนาจในทางการเมืองตามลำดับ อันนำไปสู่รอยแตกร้าว จากการผูกขาดอำนาจทางการเมืองในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเริ่มมองเห็นภาพการก่อรูปเป็นประเด็นของความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั้น ภายใต้กฎหมายที่ต้องมีการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จากลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า หลังมีการประกาศให้เป็นเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เกิดคู่แข่งทางการเมืองขึ้นมาสามกลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจเก่าในสมัยที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มเครือข่ายนักธุรกิจโดยอาศัยการมีบทบาททางการเมืองดั้งเดิมได้สนับสนุนผู้นำท้องถิ่น ส่วนกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ให้การสนับสนุนทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เกิดความต้องการมีอำนาจมีตำแหน่งเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งสามกลุ่มไม่มีการเจรจาข้อตกลงกัน ใช้วิถีกลยุทธ์ในการเลือกตั้งสรรหาผู้นำ จนนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมือง ที่มาโครงสร้างอำนาจในตระกูลใหญ่ ๆ ในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีฐานรากมาจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจที่อยู่ในท้องถิ่น มีการแย่งชิงตำแหน่งของนักการเมืองที่มีบทบาทมีอำนาจอิทธิพล นำมาสู่ปัจจัยความขัดแย้ง

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปว่าการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2542 เป็นปัจจัยสาเหตุที่มีผลต่อการทำให้เกิดรอยร้าวการขัดแย้งทางการเมืองในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยพบว่า การเมืองเริ่มมีการผูกขาดอำนาจ การคานอำนาจของนักการเมืองที่มีทุนมาจากการสะสมทุนในทุกรูปแบบจะต้องแบ่งฝ่ายหลายขั้วการเมือง ที่ต้องการคานอำนาจให้นานมากที่สุด ซึ่งวิเคราะห์ได้พบว่า มีทั้งสิ้นอยู่ 5 ตระกูล 3 ขั้วอำนาจใหญ่ในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการแย่งชิงผลประโยชน์ ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบว่า เป็นการแย่งชิงผลประโยชน์ในด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ในรูปของการรับประมูลงานโครงการก่อสร้าง เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และการถมที่ดินสาธารณะ ขุดลอกคูคลอง เป็นต้น ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตำบลแห่งหนึ่ง อันนำไปสู่การแย่งชิงผลประโยชน์จากการบริหารจัดการงานในท้องถิ่น รวมถึงการบริหารงบประมาณและการดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย กล่าวคือ มีความต้องการที่เข้ามากำกับดูแลและสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ตำบลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็เป็นท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์ในด้านทรัพยากรอย่างมาก ทำให้ผู้บริหารเกิดความโลภความต้องการที่ต้องการถอนทุนคืนจากการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นสาเหตุการแย่งชิงผลประโยชน์ที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้ชุมชนถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ จากผู้มีอำนาจทางการเมืองที่แสวงหาผลประโยชน์ทับซ้อนในพื้นที่ตามรูปแบบต่าง ๆ เช่น การระเบิดหินในที่

สาธารณะเพื่อจำหน่าย การเปิดประมูลงานก่อสร้างไม่โปร่งใส การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนที่เหลื่อมล้ำ เป็นต้น จนนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรง

2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพทางการเมือง ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาปัจจัยด้านบุคลิกภาพทางการเมืองของนักการเมืองในชุมชนท้องถิ่นที่มีพื้นฐานแตกต่างจากกันนั้น ที่นำไปสู่ชนวนเหตุของความขัดแย้ง จากการแบ่งขั้วทางการเมือง ภายใต้ระบบอุปถัมภ์มาแต่ในอดีต ทำให้กลุ่มการเมืองที่ร่วมอุดมการณ์ ศักดิ์ศรีทางการเมืองเดียวกัน ที่ทำลายฝ่ายพวกเดียวกัน ที่ไม่สามารถยอมกันและเพื่อได้การตอบแทนผู้มีพระคุณด้วยนานัปการ เช่น ในรูปแบบของทรัพย์สิน ความชื่นชอบในตัวบุคคลดังกล่าวมาตั้งแต่อดีต ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นยังคงอยู่กับที่ เป็นเหตุชนวนความขัดแย้งทางการเมืองที่เห็นต่างกันเรื่อยมาของการเลือกตั้งทุกครั้งในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ปัจจัยด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมืองในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น การแย่งชิงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรี ฯลฯ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เนื่องจากตำแหน่งทางการเมืองในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ผลการศึกษา สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า สิ่งที่ทำให้เกิดการการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง ระหว่างคู่แข่งของกลุ่มคน 3 กลุ่ม ทั้งที่แต่เดิมอยู่ขั้วการเมืองเดียวกันนั้น เกิดจากการแข่งขันต่อสู้ทางการเมืองแล้วได้ขยายวงกว้าง ไม่สามารถตกลงกันด้วยสันติวิธี ต้องการเอาชนะด้วยวิธีที่แบบล การนำไปซึ่งเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงขั้วทางการเมือง หมู่บ้านใดไม่ใชฐานเสียง ไม่ใช่พรรคพวกก็ไม่จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่นั้น ตลอดจนการทำลายชีวิตของกลุ่มต่อสู้

4. ปัจจัยด้านการรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า ผลจากการเลือกตั้งโดยตรงตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ปัจจัยด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการแบ่งกลุ่ม เป็นฝักเป็นฝ่าย ในลักษณะพวกใครพวกมันตกลงกันไม่ได้ โดยมีทั้งการแบ่งตามโครงสร้างทางเครือญาติตามกลุ่มพรรคพวก และแบ่งตามกลุ่มผู้ร่วมอุดมการณ์เดียวกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่าง ๆ บางครั้งไม่เป็นเรื่องจริง การส่งข่าวสารในลักษณะของการพุดคุยปากต่อปาก บางครั้งมีการบิดเบือนปรุงแต่งข้อมูลในการสื่อสารจนเกิดความไม่เข้าใจหรือเกิดความหวาดระแวงคู่แข่ง สร้างความไม่พอใจต่อกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น ก่อให้เกิดความขัดแย้งจากส่วนบุคคล ขยายเป็นความขัดแย้งทางสังคม และลุกลามเป็นความขัดแย้งทางการเมืองในที่สุด นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจในตัวบุคคลต่างกลุ่มการเมือง ก็มักทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นมาก

อย่างหนึ่งก็คือเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ บางโอกาสการสื่อสารด้วยวาจาที่บอกเล่าต่อ ๆ ในแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งทุกคนมาจากหลากหลายสถานะ ต่างคนต่างเชื่อในศักยภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ที่มีระดับการเปลี่ยนแปลงยากหรือง่ายต่างกัน ทั้งนี้บุคคลอาจไม่ยอมรับแนวคิดหรือความเห็นของบุคคลอื่น จึงเกิดสิ่งไม่พึงปรารถนาตามมาได้ กระทั่งลุกลามบานปลายไปสู่การสร้าง ความขัดแย้งทางการเมืองหลายครั้ง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 มีข้อค้นพบว่าแนวทางในการจัดการความขัดแย้งทางการเมือง ในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกมี 2 แนวทาง ได้แก่

1. การจัดการความขัดแย้งด้วยแนวทางการไกล่เกลี่ยประนีประนอมผ่านกลไกต่าง ๆ ในท้องถิ่น
2. การจัดการความขัดแย้งภายใต้กระบวนการยุติธรรม

ในการศึกษามีข้อค้นพบว่าแนวทางที่ดีที่สุดและได้รับการยอมรับมากที่สุด อีกทั้งมีแนวโน้มต่อการสัมฤทธิ์ผลค่อนข้างสูงคือ แนวทางการไกล่เกลี่ยประนีประนอม โดยอาศัยช่องทางการดำเนินการผ่านกลไกต่าง ๆ ภายในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก ในลักษณะของการเกลี้ยทุกข์แบ่งสุข หรืออาจเรียกว่า ชนะ-ชนะ ได้แก่ ความรู้สึกที่ว่าไม่มีฝ่ายใดเป็นฝ่ายพ่ายแพ้หรือเสียประโยชน์ทางการเมืองด้วยการลืมนอดีต หันหน้าเข้าหากัน เจรจาปรองดอง เป็นวิธีการปฏิบัติที่ทั้งสองฝ่ายลดความต้องการของตนเองลงมา เพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ให้เกิดความพอดี และนำไปสู่การยุติความขัดแย้งแบบสมัครใจได้ภายใต้ความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย ส่วนแนวทางที่สอง ที่สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมือง ในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกได้นั้น มีข้อค้นพบว่า เป็นแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยอาศัยกระบวนการยุติธรรม แต่แนวทางนี้ควรจัดลำดับในการดำเนินการไว้ภายหลังหรือควบคู่ไปกับแนวทางแรก สำหรับการจัดการความขัดแย้งทางการเมือง ในแนวทางการจัดการความขัดแย้งภายใต้กระบวนการยุติธรรมนี้ วิธีการที่ได้จากการศึกษาสามารถดำเนินการได้ โดยการดำเนินการผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และการใช้อำนาจศาลพิพากษาบังคับคดีความ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย การเมืองและความขัดแย้งทางการเมืองในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก ผู้วิจัยสามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหา บทที่ 2 ดังนี้

องค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมในการวิเคราะห์ความขัดแย้งทางสังคมนั้น มีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งจากการแข่งขันผลประโยชน์ กล่าวคือ วันชัย วัฒนศัพท์ (2550 : 25) อธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความขัดแย้งทางสังคมจากความต้องการหรือผลประโยชน์ การแข่งขันกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือความต้องการต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่จำกัดกับปริมาณของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดก็นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับการแข่งขันผลประโยชน์ในเทศบาลตำบล ในช่วงปี พ.ศ. 2546 ที่กลุ่มการเมืองท้องถิ่นได้ร่วมเจรจากับกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในการจัดสรรผลประโยชน์ภายในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่สอดคล้องกัน โดยสะท้อนถึงการแบ่งฝ่ายโดยใช้มติสภาโศกนาฏผู้บริหารจนเกิดการแย่งชิงในผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มท้องถิ่นและกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีความต้องการผูกขาดอำนาจทางการเมือง เพื่อที่จะเข้าถึงผลประโยชน์ได้ง่ายขึ้นส่งผลให้หมดความไว้วางใจกันในที่สุด ทำให้การบริหารงานไม่ครบวงจร

2. ปัจจัยด้านค่านิยม/อุดมการณ์/ความเชื่อปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดสถานการณ์ต่อความขัดแย้งทางการเมืองของบริบททางสังคมของคนในตำบล มีรูปแบบสังคมแบบอุปถัมภ์กัน เนื่องจากการเป็นเครือญาติกัน เคยทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อมีนโยบายให้ประชาชนมีอำนาจบริหารจัดการมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนต่างฝ่ายต่างเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นในรูปแบบของต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ หากฝ่ายหนึ่งเข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่ใช่พวกเดียวกันจะไม่ให้การสนับสนุน มีข้อค้นพบว่าการศึกษานางานวิจัยชิ้นนี้ สอดคล้องกับนักคิดคนสำคัญ คือ เจมส์ โค และคณะ (2002 : 3) เห็นว่า สาเหตุสำคัญของระบบสังคมที่มีปัจจัยรากฐานความขัดแย้ง ในค่านิยม แนวทาง ความชื่นชอบ ซึ่งความขัดแย้งในลักษณะนี้อาจเกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือขัดแย้งกับบุคคลอื่น หรือระหว่างคนใดคนหนึ่งกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือหลาย ๆ กลุ่มของบุคคล หรืออินดิบุคคล หรือระหว่างกลุ่มบุคคลหลาย ๆ คนที่อยู่ในกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่ง หรืออีกหลาย ๆ กลุ่มของบุคคล

3. ปัจจัยด้านการแข่งขันตำแหน่งทางการเมือง มีข้อค้นพบว่าการศึกษานางานวิจัยชิ้นนี้ ที่เห็นได้ชัดจากอำนาจทางการเมืองที่มีจำกัด แสดงให้เห็นถึงความต้องการการมีอำนาจทางการเมือง และใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ จึงเกิดการแย่งชิงตำแหน่งจนเกิดความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งมีสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกร อัมวัฒนกุล (2553 : 15) ในการศึกษาสาเหตุความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาก่อนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาสาเหตุความขัดแย้งพร้อมทั้งศึกษาแนวทางในการจัดการความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุของความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีทั้งสิ้น 13 สาเหตุโดยสามารถนำจากสาเหตุที่สำคัญดังเช่น การแย่งชิงตำแหน่งทางการเมือง

4. ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่าง เป็นอีกมิติหนึ่งที่น่าไปสู่กระบวนการของการเกิดความขัดแย้งทางการเมืองในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ต่างต่างนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า การสื่อสารไม่เชื่อมโยง ข้อมูลที่ไม่ตรงกับต้นทาง ในลักษณะของการแต่งเรื่องดีให้เป็นเรื่องเลวร้ายบ้าง ใส่ร้ายป้ายสีกันบ้าง หรือแม้กระทั่งการยุยงส่งเสริมให้มีการทะเลาะกันเองบ้าง ล้วนอยู่ในเงื่อนไขของประเด็นปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ต่างต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพงษ์ โชติอัครนิษฐ์ (2552 : 45) ที่ได้ศึกษาปัจจัยสาเหตุของความขัดแย้ง และแบบแผนของการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสำนักงานเทศบาลตำบลโคกโพธิ์ ผลการศึกษพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งได้แก่ เรื่องการติดต่อสื่อสารที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนในการทำงาน อันส่งผลต่ออำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เป็นปมความขัดแย้งมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนโยบายเชิงนโยบาย เป็นการปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในการจัดการความขัดแย้งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแห่งในภาคตะวันออก ดังนี้

1. ควรมีการปฏิรูปการกระจายอำนาจที่จากส่วนกลาง ให้เกิดการมีส่วนร่วมตามระบบอุปถัมภ์เกื้อกูลกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความอยู่กินดี
2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีอำนาจที่ทางการตามกฎหมาย ที่มีการคานอำนาจกับหน่วยงานภาครัฐ โดยให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในการตรวจสอบตามหลักธรรมาภิบาล
3. ควรมีการปฏิรูปการกระจายอำนาจให้ผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำท้องถิ่น โดยดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 4 ปี เท่านั้น
4. ควรใช้หลักการไกล่เกลี่ยในการแก้ไขปัญหาเรื่องผลประโยชน์ที่ต่างต่างกัน ด้วยการใช้คนกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับ การปรับความสมดุล กรณีการใช้อำนาจขาดความเสมอภาค และควรมีการเยียวยาหรือซ่อมแซมความรู้สึกทางจิตใจ กรณีที่ความสัมพันธ์ภายในเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเกิดรอยร้าวฉาน
5. ควรใช้เวทีสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มการเมืองเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น โดยใช้ยุทธศาสตร์การเมืองภาคประชาชนที่ขับเคลื่อนโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน กล่าวคือ มีการรับรู้ปัญหาร่วมกัน มีการคิดวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์ไปสู่การนำนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัย เรื่องการเมืองและความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินการวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรมีการศึกษาถึงสภาพทางสังคมหรือสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการความขัดแย้งของผู้นำทางการเมืองในเขตเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และใช้ศึกษากับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพแนวกรณีศึกษา (Case Study Approach) เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นแนวทางที่หลากหลาย และกำหนดเป็นแนวนโยบายให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในแต่ละพื้นที่
2. ควรมีการศึกษาเชิงลึกที่เกี่ยวกับการเมืองที่เกิดความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ทางสังคมท้องถิ่นต่อไปในอนาคต
3. ควรมีการศึกษาประเมินผลด้านการเมืองและการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองอีกครั้งเมื่อระยะเวลาผ่านไปนับแต่งานวิจัยนี้จบลงแล้ว 1 ปี (ประมาณเดือนมกราคม พ.ศ. 2558)